

IETS OVER DEN TITEL.

Dit bundeltjen bevat mijne, in allerlei boekjens en hoekjens, verspreide gedichten van 1854 tot 1859, benevens een paar van 1860, (de meeste van dat jaar vonden reeds elders hun plaats) bekende en onbekende, groen en rijp. Ik had het dus grootendeels ook wel een jaar of langer geleden reeds kunnen samenstellen, aan het einde van 1859 bijv., in plaats van in het voorjaar van 1861, maar ik deed het liever niet, om reden, o. a., dat tot mijn verspreide gedichten enkele herinneringen behoorden van eigen lief en leed die, toen ter tijde nevens elkander geplaatst, aan dit boeksken voor velen misschien een zekere weemoedige actualiteit zouden hebben gegeven, waarop ik niet gesteld kon zijn. Bovendien men plegt al vaak te

wachten tot gunstiger of kalmer dagen eer men ze byéenschikt, de souvenirs van een vervlogen geluk; en dan wacht men soms lange. Hebben nu door den tijd de bedoelde vaersjens verloren van hunne (betrekkelijke!) waarde — diergelijke dichtent ontleenen die somtijds alleen of vooral aan het oogenblik en de omstandigheden, — dan is dit eenvoudig het bewijs dat ze niet deugen; niet deugen voor de vreemden en ook niet voor de vrienden, en dat ze nooit hadden moeten worden gedrukt, veel minder herdrukt... 't geen allicht het geval kan zijn met meer dan één. Immers, zoogenaamde intieme gedichten — genielbaar of verstaanbaar alleen voor belangstellenden, die den Dichter, cum suis, kennen van naby, ik achte even als gy dat men wijzer doet ze stillekens voor zich en de zijnen te houden. Intieme poëzy — zy is alléén dan voor ruimer kring van lezers — en lezeressen vooral! — geschikt, wanneer de toon door eigen byzondere ondervinding van weelde of smart aan het dichtterlyk gemoed ontlokt, zoo van-zelf als een lach of een traan, tevens de ware en schoone uitdrukking is van het menschelijk gevoel (algemeen - menschelijk mogen wy niet meer zeggen) zoodat hy een teedere snaar doet trillen in veler gelijkgestemd hart. In dat geval ontleent die poëzy hare waarde niet aan het ik van den dichter — gy kunt er temet het uwe voor in de plaats stellen — noch aan de omstandigheden, noch aan den datum, noch ook hieraan, dat wat zy u bezingt of schildert wezentlyk gebeurd is, neen, maar zy heeft hare waarde in zich-zelve, omdat zy

— in meerdere of mindere mate — het hart en het leven raakt. Hoeveel of hóe weinig nu sommige dichtjens van intiem en aart, uit dagen van weloer, in dit boekje bewaard, aan deze voorwaarde voldoen — dit staat natuurlijk niet aan my te beslissen. Slechts toonen wilde ik u dat ik heb nagedacht over de eischen die de kunst stelt aan de intieme Poëzy, zal zy haar dulden in het publiek. Zoo mijn vrienden nu in dit bundeltjen sommige gelegenheidsdichten zullen missen, die zy er misschien wel een plaatsjen in hadden gegund, de oorzaak is dat de bewuste vaerzen my aan deze eischen volstrekt niet schenen te voldoen. Onbekende lezers — kunnen ze my niet danken voor 't geen ik hun op dit gebied schonk — mogen my, dit bedenkende, ten minste dankbaar zijn voor 't geen ik hun onthield. En dit stemme hun oordeel zacht! Want ach, niet slechts sommige, maar de meeste vaersjens uit vroeger tijd, die ik hier mijn landgenooten aanbied....

„De meeste dezer vaerzen en dichten, het zijn en blijven toch nog maar Onder-onsjens!” fluistert nevens my eene geestige en geniale Kritiek, die onlangs, als in 't voorbygaan, met dezen éenen trek een goed deel onzer Hollandsche poëzy zoo treffend heeft gekarakteriseerd en op haar plaats gezet.

Ja, Onder-onsjens! Wy hebben niet anders te doen dan het hoofd te buigen en ons vonnis te ontfangen, en dat nog wel met een lach om de lippen! — Ja, Onder-onsjens, zich bewegende binnen een zekeren kring van gedachten en gevoelens... niet zeer

ruim, niet zeer hoog en vry alledaagsch; familie-poëzy, voorieder begrijpelyk, gemoedelyk, niet te diep, niet te stout, vooral ook niet raar of onstichtelyk... Zóo is het maar! Om het oordeel te voorkomen heb ik er zelfs over gedacht dit bundeltjen zoo te doopen. Doch mijn waarheidsliefde of mijn eigenliefde (men neemt zoo licht de een voor de andere) beweerde dat die titel toch niet in alle opzichten juist zou wezen en dat het dan wezen moest: Onder-onsjens en andere Gedichten. Maar dat was wat lang. Ik vertel u dit nu ook maar weér, zoo onder ons. Daar viel my in dat een schrandere vriend zoo goet was geweest een onlangs door my uitgegeven boekje te begroeten met den naam van: "Tweede Gedichten." Nu vreeze ik zeer dat diezelfde kritiek die benaming op dit bundeltjen van zeer gemengden inhoud, niet, althans niet onvoorwaardelyk, zou willen of kunnen toepassen. Het lijdt nog al te veel, in menig opzicht, aan de zwakheden en gebreken, die men aan mijn "Eerste Gedichten" verweten heeft. Daarom achtte ik het niet overbodig maar gepast en bescheiden, u, mijn belangstellende lezers, te herinneren dat dit boekken eigentlyk anterior is aan de Leekedichtjens en voor een goet deel nog behoort tot een vroegere periode van mijn leven, ook van mijn dichterlyk leven. Daarom ook wist ik deze gemengde vaerzen onder geen beter opschrift te vereenigen, dan het nu gekozen: Laatste der Eerste. Ik mag vertrouwen, dat gy ook zonder nadere verklaring den zin en de gedachte van dit opschrift — nog eens een voorreden, in nuce — wel zult

willen verstaan. Ontfangt ze dan ook met liefde, als de eerste, deze laatste bloesems eener lente, die rijk is geweest aan weelde en — weemoed. Sluit dat „laatste“ nu in, dat er thans vruchten zullen komen? Ik weet het niet, ofschoon ik de vermaning versta. Ik geloof alléén — lees my de g van geloof s. v. p. niet het onderstboven — dat er nog wel andere snaren op mijn speeltuig kunnen weérklinken, dan die tot nu toe met hun teederen toon slechts een vriendelyk oor hebben gestreeld. Ik hoop alléén — en, ce n'est pas jurer gros! — dat ik nog misschien wel iets beters zal mogen geven, dan ik gaf tot heden — voor 't minst zoo na al de donkere dagen het zonnetjen nog eens weér kan en mag schijnen in mijn leven iets helderder dan op dees graauwen Lentedag — het zonnetjen, zonder hetwelk op den duur de moed en de lust tot den arbeid kwijnt en de bloesems wel vallen, maar de knoppen niet tot vruchten kunnen rijpen....

AMSTERDAM,

P. A. DE G.

Eind-Maart 1861.